

De getemde dame

Hans Meijer

Terug in Nederland ging ik op zoek naar het boek [The revised Edition of] Works of Simkhovich (1995) van Harrie Grondijs. Ik was benieuwd of er informatie in zou staan over de relaties met vrouwen die eindspelstudiecomponist Froim Markovich Simkhovich (189-1945) had gehad. De vraag die ik mij in mijn column 'Twee dames in de westhoek' gesteld had was waar zijn enigszins bizarre gewoonte om dames op het schaakbord volstrekt machteloos te maken vandaan kwam. Ik vermoedde dat Harrie Grondijs in zijn boek hier wellicht het een en ander over te melden zou hebben. Een bezoekje aan het Max Euwe Centrum leverde mij in eerste instantie niet de gewenste informatie op. Ik realiseerde me tijdens het bladeren door dit boek dat ik meer tijd nodig had om alle informatie in mij op te nemen. Een paar dagen later bezocht ik denksportwinkel Het Paard aan de Haarlemmerdijk in Amsterdam.

Het Paard, Haarlemmerdijk 173, Amsterdam.

Tot mijn grote verbazing bleek het boek over Simkhovich daar gewoon te koop te zijn. Ik vroeg

mij af hoe lang dit boek daar al lag. Zou deze winkeldochter er echt al twintig jaar op de plank gelegd hebben? Ik kocht een van de twee exemplaren. Thuis zag ik dat Grondijs drie soorten getemde dames van elkaar onderscheidt: de gekooide, de machteloze en de hulpeloze. De gekooide dame kan nergens heen zonder geslagen te worden, de machteloze dame kan weinig meer doen dan toekijken en de hulpeloze dame kan wel zetten maar er is niets dat ze kan doen om de ondergang van zichzelf of de koning te verhinderen. Grondijs heeft twintig studies met het thema van de getemde dame van Simkhovich weten te achterhalen en in zijn boek opgenomen. In mijn ogen een bijzonder knappe prestatie.

Schaakbord en dames in winkelatalage.

Op de vraag of er achter deze getemde dames ook levende dames schuilgaan heb ik in Grondijs boek geen antwoord gevonden. In de korte autobiografie van Simkhovich komt een zekere Sonya Fichman voor die hem in 1925 in Berlijn helpt met het opstellen van een verzoek om naar de USSR te reizen maar zij lijkt mij niet meer dan een goede kennis. In 1928 trouwt Simkhovich in Leningrad. Een van zijn zoons leefde in 1995 nog.

Rest mij nog dit boek van Harrie Grondijs aan te bevelen. Zelden heb ik iemand zich zo grondig in een onderwerp zien verdiepen als deze schrijver.